

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Suarez sententia rejicitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

quod illi supponunt veritatem, & bonitatem in objecto quod attingunt, isti vero illam faciunt & producant: Ergo licet in nobis detur potentia executiva, ab intellectu & voluntate distincta, in Deo tamen non debet admitti.

89 Probatur secundò: Potentia executiva, distincta ab altera ordinante & imperante, dicit imperfectionem, tum ex parte potentie imperantis, tum ex parte ipsius exequentis: Ergo non est admittenda in Deo. Consequentia patet, Antecedens probatur, quantum ad primam partem. Ideo enim ponitur potentia executiva, distincta ab altera ordinante & imperante, quia illa in se non habet sufficientem efficaciam, ut res manderet executioni, nec res ipsa ad extra perfecte ei obediunt & subjiciuntur; & ideo indiget aliquo distincto a se, quò tanquam instrumento res ipsi subjiciantur, & illa executionem habeat: sicut quia homo manu sua non habet vim sciendendi, aut sciendi aliud, indiget securi, aut malleo ad id exequentum; & quia lux imaginationi, & appetitui non perfecte subjiciuntur organa corporis, & multò minus corpora extra se; indiget virtute motiva, qua organa moveat, & corpora ad extra impellat.

90 Probatur etiam Antecedens, quantum ad secundam partem, quòd scilicet sit imperfectio ex parte virtutis executivæ; quia talis potentia, & virtus, quando est distincta ab altera ordinante, & sibi imperante, non se habet ut movens, & agens, sed ut purè mota, & per modum instrumenti respectu alterius: unde si in Deo admittatur potentia executiva, virtualiter distincta ab intellectu, & voluntate, illa se habebit per modum instrumenti, & operabitur, ut mota ab alia, & illi obediendo, quòd imperfectionem potentialitatis importat.

91 Præterea, in potentia imperante ponitur efficacia minus plena & perfecta, & cui res ad extra non plene subjiciantur, nec obediunt: Dei autem voluntati, & imperio, perfectissimè creaturæ subjiciuntur, & multò magis, quàm illa potentia executiva, si in Deo daretur; hæc enim esset divina, & sic non operatur ex subjectione ad intellectum imperantem: creatura autem ex plenissima subjectione ad Deum operatur: Ergo immediate voluntas, seu intellectus Dei imperans, agit in creaturas, non autem mediante potentia executiva, ab illis virtualiter distincta.

92 Dices: Quæ distinguuntur realiter in creaturis, translata in Deum, distinguuntur in eo virtualiter: Sed potentia executiva in nobis distinguitur realiter ab intellectu, & voluntate, juxta probabilem sententiam, quam docent nostri Thomæ: ita in tribus de anima: Ergo in Deo distinguitur ab illis virtualiter.

Confirmatur: Illæ potentie distinguuntur virtualiter in Deo, quæ habent distinctos actus, & diversa objecta: Sed potentia executiva in Deo habet distinctum actum ab ejus intellectu, & diversum objectum ab illo: actus enim intellectus divini, est scire, seu intelligere: & objectum illius formale & specificativum, est ipsa essentia divina, non autem creaturæ: actus verò potentie executivæ, est facere, seu producere, & objectum illius est sola creaturæ, non autem essentia divina, quæ non est factibilis: Ergo potentia executiva in Deo, virtualiter ab ejus intellectu distinguitur.

93 Ad objectionem respondeo distinguendo Majorem; Quæ distinguuntur realiter in creaturis

A ex genere suo, & ex propria ratione formali, distinguuntur virtualiter in Deo, concedo. Quæ distinguuntur ex limitatione, & potentialitate creaturæ, nego. Potentia autem executiva non distinguitur in nobis realiter ab intellectu & voluntate, & ex propria ratione formali; sed ratione potentialitatis, & limitationis naturæ humanæ, quæ non est purè intellectualis, & simplex, sed mixta ex corpore & spiritu, ut constat ex dictis.

Ad confirmationem, concessa Majori, nego Minorem, quantum ad utramque partem: actus enim intellectus speculativi, est quidem tantum scire, & intelligere; imperium tamen, quòd est actus potentie executivæ, procedit ab intellectu pratico, præsuppositò tamen motione voluntatis, ut dicemus conclusionem sequenti. Similiter objectum specificativum divinæ omnipotentie, est essentia divina quia licet illa non sit factibilis, & producibilis, est tamen ratio facendi, & producendi creaturas, quæ pertinent tantum ad objectum materiale, & secundarium illius.

§. II.

Opinio Vasquezii refellitur, & D. Thomæ, ac Discipulorum ejus sententia stabilitur.

C Dico secundò: In Deo potentia immediate executiva, non est voluntas, sed intellectus practicus, ut motus & applicatus ad voluntatem.

Probatur primò ex D. Thomæ hic art. 8 ubi dicit: *Forma intellectus est principium operationis, sicut calor est principium calefactionis, non tamen nisi voluntate adjuncta.* Unde cum calor sit principium immediate productivum caloris, manifestum est, in sententia D. Thomæ, quòd intellectus divinus, per se ipsam ejus practicum, est principium immediate productivum rerum ad extra: quamvis ut operetur, requiratur motio, & applicatio voluntatis. Quare si interdum attribuat productionem rerum voluntati divinæ, hoc intelligendum est de principio movente, & applicante, non autem de principio immediate exequente.

Probatur secundò ratione fundamentali. Illud attributum, in Deo est immediate productivum creaturarum, quòd elicit actum per quem Deus de facto producit creaturas: Atqui talis actus non procedit elicitivè à voluntate, sed ab intellectu pratico, ut motus à voluntate divina: Ergo principium immediate productivum creaturarum, non est voluntas Dei, sed ejus intellectus practicus. Minor probatur: Deus ad extra producit creaturas per actum imperii, quò dicit, *fiat hoc*, ut colligitur ex Scriptura: dicitur enim Genes. 1. *Dixit Deus fiat lux, & facta est lux.* Et Psalmo 148. *Ipsè dixit, & facta sunt: ipse mandavit, & creata sunt:* Sed imperium est actus elicitivus ab intellectu pratico, ut motus à voluntate; sicut docent Theologi cum Sancto Thoma 1.2. quæst. 17. art. 1. Ergo actus quò Deus ad extra producit creaturas, non procedit elicitivè à voluntate, sed ab intellectu pratico, ut motus à voluntate.

Confirmatur: In Scriptura Deus dicitur producere creaturas, per dictionem & locutionem internam, ut constat ex locis jam relatis: At dicitio, & locutio interna, non pertinent ad voluntatem, sed ad intellectum, qui est velut os, aut lingua substantiæ spiritalis, secundum illud Psal. 31. *Os justi meditabitur sapientiam.* Unde